

BESLUT

2020-09-21 Dnr: 20/01936

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2020-05-01, inslag om beslut om skyddsutrustning; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på saklighet.

INSLAGET

Inslaget hade rubrikerna "Slopat krav på munskydd" och "LO kritiska" och handlade om att Arbetsmiljöverket ändrat uppfattning om sitt eget krav på munskydd inom äldreboenden. I inslaget sa en reporter att Arbetsmiljöverket, i ett beslut som gällde ett äldreboende i Stockholm, hade slagit fast att det inte räckte med endast ett visir för ansiktet när man jobbade nära en patient smittad med Covid-19, utan att det också krävdes ett munskydd.

Reportern sa därefter att Arbetsmiljöverket ändrat och tonat ner sin uppfattning efter påtryckningar från bland annat arbetsgivarorganisationen Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Landsorganisationens (LO) ordförande intervjuades och fördömde att Arbetsmiljöverket låtit sig påverkas av SKR. LO:s ordförande sa att det var en "riktig skandal". Därefter sa reportern bland annat att Regeringskansliet känt till att SKR skulle prata med Arbetsmiljöverket om beslutet som gällde det specifika äldreboendet i Stockholm. Avslutningsvis intervjuades Socialministern.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att det i inslaget utelämnades att förvaltningsrätten hade avslagit Arbetsmiljöverkets krav på att skyddsutrustning måste bäras på äldreboenden i Stockholms kommun. Anmälaren anser att det i inslaget framställdes som att Arbetsmiljöverket på eget bevåg hade ändrat sig när det i själva verket var i enlighet med ett utslag från förvaltningsrätten.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför sammanfattningsvis följande.

SVT:s rapportering handlade om hur Arbetsmiljöverket tonat ned och backat i sin hållning i frågan om munskydd under visir.

Den 7 april 2020 beslutade Arbetsmiljöverket att förbjuda ett äldreboende att ”utföra patientnära arbete med brukare med konstaterad eller misstänkt Covid-19-smita” om man inte har ”adekvat skyddsutrustning”. Detta preciserades som att ”visir ska bäras i kombination med munskydd.”

Den 8 april skrevs ett besöksprotokoll där det stod att ”Arbetsmiljöverkets bedömning är att munskydd är den minsta godtagbara nivån för skyddsutrustning för användning under så kallat heltäckande visir.”

Redan den 7 april kontaktades Arbetsmiljöverket av både arbetsgivaren Stockholms stad och arbetsgivarorganisationen SKR, ett möte som ledde till att Arbetsmiljöverket den 9 april publicerade ett pressmeddelande där betydelsen av beslutet tonades ned genom att markera att det inte skulle uppfattas som ett generellt ställningstagande om munskydd och visir.

Den 23 april skrev Arbetsmiljöverkets sakkunniga läkare ett utlåtande där det stod följande.

En vetenskaplig genomgång av visirets funktion som skydd vid infektioner, kommer till slutsatsen att visir ensamt inte skyddar luftvägarna mot droppsmitta, utan ska kombineras med skydd för luftvägarna” men några dagar senare, den 27 april, skickade Arbetsmiljöverket ett yttrande till förvaltningsrätten, där ovanstående slutsats inte fanns med, och där man inte heller skrev om ”minsta godtagbara nivån”. I stället stod det att ”En lokal riskbedömning av varje arbetsmoment behöver göras för att avgöra om ett visir ger tillräckligt skydd mot stänk av kroppsvätska eller om ytterligare skyddsutrustning behövs.

Arbetsmiljöverkets ledning har i olika sammanhang förnekat att man skulle ha backat. Men i ett internt mejl, som SVT också rapporterat om, beskrev myndighetens chefsjurist hur det hårda kravet behövdes släppas för att ”om möjligt linjera med Folkhälsomyndigheten”, och för att ”inte få en situation där olika myndigheter ställs mot varandra, samhällets budskap uppfattas som motsägelsefullt och vi får en svår debatt att hantera”.

Först uttryckte myndigheten alltså att munskydd under visir var den ”minsta godtagbara nivån” men efter påtryckningar från olika håll som SVT rapporterat om mildrades detta till att frågan om munskydd skulle avgöras från fall till fall vid lokala riskbedömningar.

Detta agerande, som är det som kritiserades i det anmälda inslaget, var alltså inte avhängigt av domstolsutslaget då det skedde innan domstolen fattade sitt beslut.

SVT rapporterade också om domen i förvaltningsrätten när den kom den 30 april. Domen tog dock inte ställning i frågan om munskydd utan handlade om att man inte kan förbjuda "patientnära arbete" utan munskydd för att "patientnära" är en för "otydligt och ospecificerad" skrivning. När det gäller domstolens uppfattning att man inte varit tillräckligt tydlig med begreppet "patientnära" så har Arbetsmiljöverket vidhållit sin uppfattning och överklagat vilket SVT också har rapporterat om.

SVT menar att det alltså inte är en korrekt beskrivning att Arbetsmiljöverket skulle ha anpassat sig efter ett domstolsutslag. SVT:s granskning handlade om hur Arbetsmiljöverket ändrat sin egen inställning.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet)

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Inslaget handlade om hur Arbetsmiljöverket tonat ner sitt tidigare ställda krav på att personal inom äldreboenden skulle bära både visir för ansiktet och munskydd när de jobbade nära patienter med Covid-19. Anmälaren är kritisk till att det inte framgick att det var i enlighet med förvaltningsrättens avgörande. Av handlingar i ärendet framgår det att Arbetsmiljöverket i ett pressmeddelande den 9 april 2020 skrev att det tidigare beslutet om skyddsutrustning på ett äldreboende inte skulle uppfattas som ett generellt krav och att förvaltningsrätten meddelade sitt avgörande först den 30 april 2020. Det förhållandet att det aktuella inslaget sändes dagen efter att förvaltningsrättens avgörande meddelades och att avgörandet inte redogjordes för i inslaget medför inte att det strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Johannes Wik

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.